

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 177. Quid addendum sit circa emptionem rei furtivæ vel pro pretio furtivo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

cusione monetæ videri potest *Th. Hurt: de Re-
fid. tom. 2.*, ubi à pag. 495: fuse probat ex *S. Th.*
& aliis non esse sine gravissimis causis immutan-
dum valorem monetarum, sed relinquendum
secundùm æstimationem intrinsecam materiæ,
utì valet apud illos, cum quibus sunt commer-
cia: sufficere tamen rationem probabilem, quâ
Princeps judicat id necessarium esse ad bonum
commune, docet contra alios à pag. 498. Deni-
que notat *S. Th. opusc. 73. c. 9. ex Arist.*, esse vi-
tium usuræ, si quis cudat monetam, ut seipsum
reddat ditiozem, intendendo tantùm ejus mul-
tificationem sine necessitate Reip:

*Q. 177. Quid addendum sit circa emptionem
rei furtivæ, vel pro pretio furtivo. R. Seqq. §. 1. Em-
ptor, quamvis sit bonæ fidei, non fit dominus
rei furtivæ sibi venditæ, sed res manet domini,
cujus fuit; Venditor tamen etiam malæ fidei fit
dominus pretii, sed plerumque cum obligatio-
ne restituendi: E contra si quis pretio furtivo e-
mat merces, vendens ex vi emptionis non fit do-
minus pretii, sed dominium illius manet apud
illum, cujus fuerant pecuniæ; emens tamen fit
dominus mercium, & ita habetur ex jure partim
naturali partim positivo secundùm dicta n. 694:
possuntque videri *Laym. l. 3. t. 4. c. 17. n. 21.*
Spor. t. 6. c. 5. n. 53. & alii passim. Quòd si vendi-
tor & emptor sciverint rem esse alienam, restitui
debet pretium emptori, res domino, utì omnes
docent, quia contractus ex utraque parte est nul-
lus, & si res absumatur ab emptore, uterque in
defectu alterius in solidum tenetur restituere,
priùs tamen emptor, quia cùm absumpserit,
censetur magis nocuisse domino, ita cum aliis*

Tambur. l. 8. t. 2. c. 8. n. 6. Spor. n. 59.

962 §. 2. Si vendas equum, quem bonâ fide putas esse tuum, Cajus autem dato pretio emit sciens non esse tuum sed esse Sempronii, tu acquiris dominium pretii, nec teneris quidquam restituere, non Sempronio, uti n. 966. dicitur; nec Cajo, qui voluntariè in te transtulit dominium pretii, sciebat enim equum esse alienum, & tamen dabat pretium volens se eo abdicare, ut jus quaecunque in equum vel aliquem ejus usum acquireret, *Spor. n. 58.*

963 §. 3. Si bonâ fide mercem propriam vendidisti, sed pro pretio furtivo, (: aut secundùm *Lugd. d. 6. n. 171* ; si pecuniam furtivam accepisti pro debito :) si compareat dominus pretii, teneris restituere, si adhuc exstet; si autem consumpseris vel per mixtionem feceris tuum, ad nihil teneris, quia non es factus ditior, nam propter illud dedisti mercem tuam, alioquin non daturus, ita *P. Nav. Sanch. Sayr. Vasq. Laym. n. 23. Dian. p. 4. t. 4. R. 67. Dicast. de Restitut. d. 2. n. 25. & d. 5. n. 190. Spor. suprâ. Idem est, si bonâ fide emisisti triticum alienum, & per mixtionem fecisti tuum, si autem adhuc esset impermixtum, deberes restituere etiam cum jactura tui pretii, *Petsch. pag. 572.* Notat etiam rectè cum aliis *Dicast. d. 5. à n. 185. & Petsch. suprâ*, si fur pecuniam aut aliud simile jam antecederet fecisset suum per mixtionem tibi que donaret, te posse retinere, quia dat rem suam: limitant *Sanch. & alii n. 1078.* referendi, nisi sit impotens ex aliis bonis restituere; sed adhuc oppositum velut probabile tenent *Mol. t. 2. d. 328. Less. l. 2. c. 20. n. 168. Petsch. suprâ, & futius pag. 128.*, cum enim acceptans non moverit ad*

ad donationem illam injustam, sed eam supponat, nihil est, quod eum obliget ad negligendum suum commodum, quamvis per accidens inde sequatur incommodum tertii.

§. 4. Etiam bonæ fidei emptor, qui eâdem fide 964 alteri vendidit rem alienam, postquam hoc cognovit, tenetur pretium emptori restituere, si subsit periculum, ne res à domino repetatur, *Valent. Mol. Sanch. Less.* aliique communiter. Ratio est, quia jura disponunt, ut venditor regulariter teneatur emptori de evictione rei, sicuti emptor tenetur venditori de evictione pretii, uterque enim tenetur alterum servare indemnem, si res vel pretium à vero domino evincatur, uti pluribus explicat *Castrop. t. 32. d. 5. p. 28.*

§. 5. Si furatus es Titio equum, & hunc vendas 965 pro 60., ac postea redimas pro 50., satisfacis reddendo equum Titio, & compensando damnum, si aliquod causatum est, lucrum autem illud, quod redimendo fecisti, non est fructus equi sed tuæ industriæ, uti rectè *Mol. t. 3. d. 721. n. 10. contra Sanch.* Vide dicenda n. 967.

§. 6. Si Cajus bonâ fide emit equum à Titio 966 pro 50., quem equum Titius furatus erat Sempronio, & Cajus eundem equum bonâ fide revendit Antonio etiam pro 50.; *Bann. Sot. Med. Covarr. Arrag. Led. Sayr. P. Nav.* dicunt Cajum teneri hoc pretium restituere Sempronio, quia si equum retinisset, debuisset hunc illi restituere, pretium autem successit in locum equi: è contra hoc probabilius negant *Caj Nav. Fil. Laym. Sanch. l. 2. c. 23. n. 187. Dian. p. 2. t. 15. R. 11. Lugo d. 17. à n. 105. Burgh. cent. 1. cas. 87. Spor. n. 57.* quia pretium, quod accepit ab Antonio, non est

Sempronii sed erat Antonii, & nunc transit in
dominium Caji, neque Caju ex illa venditione
est factus ditior, unde satis est Sempronio, quod
retineat jus ad equum suum existentem apud An-
tonium, simulque habeat actionem contra Ti-
tium. Nec verum est, quod pretium succedat in
locum rei, nisi ubi leges ita statuunt in certis con-
tractibus, aut saltem nisi quando pretium est de-
bitum pro re, quam debitor habeat, quod hic
non est, cum equus non sit in Caji potestate.

967

§. 7. Si Caju in posito casu equum illum re-
vendisset pro 60., sicque lucratus esset 10., *Be-
nac. & alii cum Fill. t. 22. n. 84.* dicunt Caju
teneri excessum illum dare Sempronio, quia Ca-
jus in hoc est factus ditior ex re Sempronii, res au-
tem domino suo lucratur, quæ sententia vera est.
si Titius Cajo vendidisset infra infimum justum
pretium, v. g. si equus esset saltem 60. Imperiali-
bus dignus, tum enim excessus ille esset justum
pretium equi: Si tamen justum pretium equi es-
set etiam 50., quos dederat Caju, *Mol. Rebell.
Less. Laym. Lugo n. 19. Dian. p. 3. t. 5. R. 41. Hau-
t. 3. n. 251. Burgh. supra negant teneri ad hunc
excessum, quia est fructus industriæ vel fortunæ,
si enim esset fructus naturalis, Sempronius pos-
set illud repetere, quamvis equum recepisset,
quod dici non debet, quia recepto equo habet,
quod suum erat, ergo in nostro casu satis est, si
Caju det Sempronio pretium commune, quo
similem equum comparare possit.*

968

§. 8. Si Caju illum equum Sempronii à Titio
fure accepisset titulo gratuito, v. g. donationis,
& summo pretio revendidisset, *Mol. Less. alique
communiter cum Lugo n. 105. Petsch. pag. 560.*

Spor.

Spor. n. 57. rectè dicunt Cajum teneri pretium dare Sempronio, alioquin planè ex re aliena fieret ditior: & certum videtur, quòd non satisfaciat dando pretium infimum, sic enim Sempronius non reciperet rem suam æquivalenter, quia talis equus communiter non potest infimo pretio emi, ergo tenetur dare saltem pretium medium, quia hoc censetur pretium quasi naturale rei; probabiliter tamen docent *Lugo & Haun.* non teneri dare excessum illum usque ad summum pretium, quia cum res communiter non possint vendi summo pretio, hic excessus censetur fructus industriæ potiùs quàm rei.

§. 9. Si fur rem Caji sublatam furto donaverit Titio, qui eam vendiderit & acceptum pro ea pretium donaverit Sempronio, potest retinere Sempronius, quia Titius, ex cujus liberalitate Sempronius factus est ditior, fecerat pretiù illud suum, uti suppono, *Tambur. l. 8. t. 3. c. 3. §. 1. n. 13. Petsch. pag. 561.* Si tamen Titius scivisset rem esse Caji, in defectu furis teneretur restituere, quia vendendo fecisset injuriam Cajo.

§. 10. Si equus Sempronii, quem Cajus bonâ fide emit vel accepit à fure, pereat apud Cajum, etiam ex gravi culpa Caji, Cajus ad nihil tenetur secundùm dicta n. 143., non ex re accepta, quia nihil ideò habet; neque ex injusta acceptione, quia culpa Caji non erat formaliter injuriosa Sempronio, cum de illius jure nihil sciret.

§. 11. Quamvis scias rem furtivam esse ab aliis emendam vel consumendam, tamen facis injuriam, si emas animo retinendi, uti sequitur ex dictis n. 49., quia quisquis emet vel consumet, ille cooperando furi faciet injuriam domino,

ergo præveniens in emendo vel consumendo, prævenit in injuria. Quòd si prudenter præsumeres rem à domino jam haberi pro derelicta, posses dare aliquid etiam vilissimum, ut acciperes, & sic faceres tuam, non titulo emptionis sed occupationis; domino tamen postea comparanti deberes reddere, si eam re ipsa non habuisset pro derelicta, tum enim se non abdicasset domino, *Tambur. l. 8. t. 2. c. 8. n. 14.* Dixi, animo retinendi, quia posses modico pretio emere animo reddendi domino, si datum pretium refundat, sic enim utiliter geris illius negotium, teneris tamen tunc in illum inquirere, *Laym. Spor. n. 61.* Quòd si ex prudentibus argumentis iudicasses dominum voluisse refundere etiam magnum pretium, ideoque tu illud furi dedisses, ut rem domino vendicares, posses hanc tamdiu detinere, donec dominus pretium illud tibi refunderet, uti contra *Lugo* docent multi cum *Leg. Tambur. n. 11. & 15. Spor. n. 62. & 68.*; ratio est, quia tum bonâ fide egisti ex prudenter præsumpta voluntate ejus, debesque censeri utiliter gessisse negotium illius, ergo non debes inde pati damnum. Ex hac ratione fortè excusari potest, si Magistratus hanc ferat legem, ut Judæis liceat emere res ad se delatas, quas bonâ fide putant non esse furtivas; quòd si deprehendantur fuisse furtivæ, dominus, si recipere velit, teneatur Judæo refundere pretium, id enim aliquibus videtur esse utile publico, 1. quia Judæi communiter dant, ideoque tantùm repetere possunt parvum pretium. 2. Quia alioquin res furtivæ aliò deportantur sine spe recuperandi. 3. Quia si non refundatur pretium, erunt nihilominus

lominus ex Judæis, qui emant, & se emisse negent, sicque majus damnum patientur domini.

§. 12. Licitum est bona fidelium injusto bello ⁹⁷²
 à Piratis capta emere, & in proprios usus convertere sine onere restituendi, uti ex decretis S. Congreg. ab Urb. VIII. approbatis docet *Veriuis* in *Paſto Miſſion.* t. 4. a. 13., meritò tamen aliqui in Congreg. addebant requiri animum restituendi sic empta, si domini comparerent, & pretium datum redderent, ratio autem est, quia voluntas dominorum præsumitur esse, ut potius fideles in suum commodum habeant quàm infideles. Et ita quòque quamvis *Leſſ.* in auct. V. *Beneficium.* cas. 6. dicat non licere ab hæreticis emere bona Ecclesiarum & Monasteriorum, nisi cum animo restituendi ea cum fructibus omnibus, tamen *Verju.* absolute putat licere Catholicis, etiam sine conventionem cum Papa vel Generali Ordinis emere talia bona immobilia ac retinere, quamdiu à propriis dominis occupari non possunt, nec interea esse obligationem ad interesse aut ad solvendum aliquid pro fructibus, quia etiam hic est præsumpta voluntas Papæ & dominorum, quòd potius velint jura & fructus cedere Catholico quàm manere in manibus acatholicorū sine spe recuperandi: si tamen acatholicus emeret, careret hoc jure, quia Ecclesia illi non favet. Quòd si bona sint mobilia, v.g. Calices, debent restitui, & quando bonâ fide sunt empta, potest repeti pretium; si autem nesciatur ad quam determinatè Ecclesiam spectent, satis est restituere alicui Ecclesie ejusdem Diocesis aut Ordinis cum conditione dandi vero domino, si comparuerit. V. *Arsd.* t. 2. p. 2. t. 6. in *Res. de hæret. q. 10.*

973 §. 13. Si prudenter dubites, an res venalis sit furtiva, quia possessor videtur esse malæ fidei, illicitè emes, quia te expones periculo usurpandi alienum; sine causa tamen dubitare non oportet, quia delicta non præsumuntur. Quòd si tu ipse bonâ fide rem possederis, & superveniat dubium, an sit tua, poteris vendere, si emptori admonito te obliges de sustinendo evictionis periculo, *Laym. n. 27. Dicast. de Rest. d. 5. n. 215. Petsch. pag. 584.*

974 Q. 178. *Quis sit dominus rei venditæ.* R. Jure civili & Gentium dominium mercis etiam traditæ non antea acquiritur emptori, quàm pretio persoluto vel affecurato per cautionem pignoris vel fidejussoris, aut per fidehabitionem, quam *Stryck. de caut. contr. f. 2. c. 8. l. 24.* dicit non esse præsumendam, sed ab emptore probandam, licèt in hoc contradicant *Barb. & alii.* Quando autem venditor principalis est Ecclesia, fiscus vel Minor, res per venditionem Ministri, Procuratoris vel Curatoris non alienatur ante actualem solutionem, uti ex *L. Si Curator, 5. De Jure fisci, & Gl. ibid. colligunt Mol. Less. Laym. & Castrop. apud Jlls. t. 4. d. 3. n. 190.* In dubio autem censetur alius venditor tradens mercem cedere dominium emptori, multò magis si jam recuset pretium rei emptæ, vel pro soluto habeat, & contentus sit promissione, uti communiter fit, & tum merx hoc ipso transit in dominium emptoris, vel ex jure positivo, uti vult *Mol.*, vel ex jure naturæ & intentione contrahentium, uti vult *Lugo d. 20. n. 17.*, nam alioqui censetur venditor tum priùs velle se abdicare dominio, quando præstatur pretium, vel aliquid æquivalens, ideoque